

5.2.5 Sport, cultuur en recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk
Betrokken domein(en)
Aanspreekpunt Ambtelijk

Wethouder Bruggink/Wethouder Gerrits/Wethouder Lutikholt
Sociaal/Fysiek/Bedrijfsvoering
Willemijn Groot/Katja Boerrigter/Gijs Tiebot

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2023?

Sportbeleid en sportaccommodatie

Op 16 mei 2022 is door de Minister van Langdurige Zorg en Sport een stand van zakenbrief aangeleverd aan de Voorzitter van de Tweede Kamer omtrent het onderzoek naar een Sportwet. Momenteel zit het onderzoek in fase 3 en die loopt tot en met oktober 2022. Fase 3 is een verdieping op de totale aansturing (governance). Met de sportwet wordt sport de beoogde toegankelijke publieke voorziening waarvan veel meer mensen gebruik kunnen maken dan nu het geval is; de sociale basis zoals wij dat in ons transformatieplan hebben benoemd. Het sportstelsel regelt het wettelijke kader voor topsport, breedtesport en bewegen en geeft een impuls aan de beschikbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit ervan. Voor de gemeente betekent dit dat de taakstelling van de gemeente ten aanzien van sportaanbieders door de wettelijke verankering mogelijk kan veranderen.

Naar verwachting zal de Europese Commissie voorstellen dat er, na een overgangstermijn, een verbod komt op de levering en toepassing van opzettelijk toegevoegde microplastics, waaronder infill in kunstgrasvelden. De verwachting is dat er per 2029 geen synthetische infill zoals rubbergranulaat meer verkrijgbaar is om de verspreiding van microplastics in het milieu tegen te gaan. Het kabinet heeft per kamerbrief laten weten achter dit verbod te staan en aangegeven dat het kunstgrasveld van 2030 geen infill bevat en een minimale milieubelasting heeft. Er wordt nagedacht over een specifieke uitkering voor gemeenten om aanvullende lasten voor milieuvriendelijkere kunstgrasrenovaties te compenseren.

De intentieverklaring voor huisvesting van de gezamenlijke voetbal academie met FC Twente en Heracles Almelo is met één jaar verlengd. De streefdatum voor de huisvesting van de voetbal academie is verplaatst naar 01 juli 2024. In 2023 wordt er een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de exploitatie haalbaarheid en naar mogelijke aanpassingen op de te gebruiken sportvelden en het sportcomplex.

Cultuurbeleid

Uitvoering Cultuurnota 2021-2024: Wij gaan in 2023 verder met de uitvoering van de Cultuurnota 2021-2024, en dragen daarmee bij aan de sociale basis van ons sociaal domein. Wij lichten hier een aantal bijzonderheden uit.

Cultuurregio Twente: De 14 Twentse gemeenten hebben in 2019 gezamenlijk ingestemd met het Cultuurprofiel van de regio Twente voor de periode 2021-2024. Het Cultuurprofiel Ruimte voor verbeelding is een gemeenschappelijke visie op kunst, erfgoed en media in Twente. Behalve de 14 gemeenten zijn ook Provincie Overijssel en het ministerie van OCW partners in de cultuurregio. Er komt een Uitwerkingsprogramma 2022-2024 dat concrete handvatten geeft om de vertaling te maken van de thema's naar uitvoering in een veld dat continu in beweging is. Dit zal vanaf 2023 geëffectueerd worden.

Atelierbeleid Beeldende Kunst: Hengelo wil een aantrekkelijke stad zijn voor beeldende kunst en het vestigingsklimaat voor kunstenaars verbeteren. Een belangrijk middel daarvoor is het nog vast te stellen atelierbeleid waarin niet alleen aandacht is voor de bestaande ateliers, maar ook voor nieuwe vormen zoals broedplaatsen. We verwachten deze beleidsnota in de eerste helft van 2023 aan u te kunnen aanbieden.

Impact op Corona voor Cultuur: We gaan ervan uit dat Corona in 2023 geen nieuwe lockdowns veroorzaakt, maar we houden er rekening mee dat er mogelijk nog maatregelen noodzakelijk zijn. We blijven monitoren op de effecten van Corona vanuit de subsidierelaties.

Groen

Door klimaatverandering ontstaan meer pieken in neerslag en droogte. Zo zullen hevige regenbuien vaker voorkomen, en tegelijkertijd wordt het droger en heter. Om in de toekomst het wateroverlastrisico beperkt te houden moeten we de riolering en het stedelijk watersysteem hierop aanpassen. Hierbij zijn vooral grotere bovengrondse maatregelen nodig om het teveel aan water tijdelijk te bergen, zowel in groenstroken van de gemeente als op particulier terrein. Wij kiezen voor een duurzame aanpak en richten de openbare ruimte in met robuuste oplossingen om de hevige neerslag op te kunnen vangen. Door daarnaast te investeren in maatregelen op de meest kwetsbare locaties, houden we de risico's op wateroverlast beperkt. Door water langer vast te houden kunnen we een buffer realiseren voor droge tijden. Extra groen en water in de openbare ruimte vermindert hittestress. Wij gaan proberen om particulieren te bewegen om minder stenen in de tuinen te leggen en meer groen aan te leggen.

Erfgoed

Cultureel erfgoed maakt een steeds essentiëler onderdeel uit van onze stad. Het gaat niet alleen fysiek om gebouwen, de stedenbouwkundige opzet, het landschap, maar ook om de verhalen, de historie en de beleving van erfgoed. Behoud door herontwikkeling is overgegaan in behoud door bewustwording. Trots op de wederopbouw, het industriële verleden, een prachtig Tuindorp en alle verhalen die daarbij verteld kunnen worden.

Puierencommissie

Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad; door aanpassingen van winkelpanden, waarbij de architectuur van het totale pand wordt gezien. De Puierencommissie is van origine gericht op de gevels op de begane grond maar merkt, mede door de transformatie van panden naar wonen, dat ook de verdiepingen meer aandacht behoeven. Dit biedt kansen om hierin mee te denken en ook daar de kwaliteit te verhogen.

Relevante beleidsnota's

- Kadernota Sport en Bewegen (2017)
- Lokaal Sportakkoord (2018-2022)
- Lokaal Preventieakkoord (2022)
- Landelijke nota gezondheidsbeleid (2020-2024)
- Samen meer voor kunst en cultuur Cultuurnota (2021-2024)
- Kwartier maken voor de Collectie Hengelo (2008)
- Beleidsnota Cultuurhistorisch Erfgoed (2014-2022)
- Nota Vrijtijdseconomie (2011-2021)
- Horecavisie (2016)
- Vitale coalities (2008)
- Nota Snippergroen (2015)
- Groenplan Hengelo (2015)
- Meerjarenplan gezondheid (2019)
- Een nieuwe focus op preventie (2019)
- Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders(2021)
- Bomenverordening + beleidsregels (2018*)

Verbonden partijen

Gildebor/Sociaal Werkleerbedrijf Midden-Twente

Gildebor draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de sportaccommodaties.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Sport en Bewegen Twente

Het bestuurlijk overleg sport en bewegen in Twente draagt bij aan het programma door onderlinge afstemming, kennisdeling en samenhang te bevorderen. Eind 2022 start de nieuwe visie 'Sport en Bewegen in Twente' binnen alle 14 Twentse gemeenten. Binnen deze visie wordt er ook gekeken naar de ontwikkelingen en legacy van de Special Olympics Nationale Spelen.

Recreatieschap Twente

Recreatieschap Twente is per 1 januari 2022 opgericht. Het recreatieschap draagt bij aan het programma door het beheer en onderhoud van de recreatieparken en door het bevorderen van recreatie en toerisme.

Cultuurregio Twente

Cultuurregio Twente stelt geld beschikbaar ter bevordering van samenwerking tussen de kunst- en cultuursectoren in alle Twentse gemeenten. Het profiel van de Cultuurregio Twente en onderliggende ambities zijn door alle 14 Twentse gemeenten onderschreven.

Wat willen we bereiken?

5.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en/of spelen

5.1.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage volwassen Hengeloërs (>18 jaar) dat aangeeft één maal per week of vaker te sporten of intensief te bewegen (%)	71% (2021) 68,2% (2022)	n.v.t.	72%	72,5%	73%	73,5%	
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar (%)	54,0% (2019) 59,4% (2021) 49,3% (2022)	60%	60%	60%	60%	60%	60%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over speelvoorzieningen voor jongeren tot 12-18 jaar (%)	38,2% (2021) 18,6% (2022)	n.v.t.	40%	42%	44%	46%	46%
Percentage inwoners (18+) dat (zeer) tevreden is over de mogelijkheden voor volwassenen om te sporten en te bewegen in de openbare ruimte in Hengelo (%)	65,2% (2021) 44,8% (2022)	n.v.t.	66%	67%	68%	69%	

1. Door de Corona-pandemie zijn de inwoners op een andere manier gaan sporten en gebruik gaan maken van openbare speelvoorzieningen. Wij kunnen ons voorstellen dat het aantal inwoners minder tevreden is over de tevredenheid van speelvoorzieningen. Wij proberen dit met het inrichten van de nieuwe nota en het integraal huisvestingsplan Sport en Bewegen te voorkomen. Vooralsnog passen wij de streefwaarden daarom niet aan.

2. Het integraal huisvestingsplan Sport en Bewegen in wording leidt mogelijk tot aanpassing van de streefwaarden van deze indicator.

5.2 Inwoners beleven kunst, cultuur en erfgoed in Hengelo

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor (de diversiteit van) het aanbod van culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,01 (2021) 6,90 (2022)	n.v.t.	7,0	7,1	7,2	7,3	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven aan de kwaliteit van de culturele voorzieningen in Hengelo (cijfer 1-10)	7,09 (2021) 7,00 (2022)	n.v.t.	7,1	7,1	7,2	7,3	7,3
Het rapportcijfer dat inwoners geven voor het behoud van het cultureel erfgoed van Hengelo, zoals monumenten (cijfer 1-10)	7,95 (2021) 6,16 (2022)	n.v.t.	8,0	8,1	8,2	8,3	8,4

5.3 Hengelo is aantrekkelijker voor mens, plant en dier met meer en goed onderhouden openbaar groen

5.3.1 Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'In mijn buurt is voldoende groen' (%)	73,1% (2019) 77,1% (2021) 74,7% (2022)	77,1%	77,7%	77,1%	77,1%	77,1%	77,1%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden' (%)	62,6% (2019) 63,7% (2021) 54,6% (2022)	63,7%	63,7%	63,7%	63,7%	63,7%	63,7%
Percentage openbaar groen ten opzichte van de totale openbare ruimte (%)	51,3% (2021)	51,3%	51,3%	51,3%	51,3%	51,3%	51,3%

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte

Beleidsindicatoren	Peilwaarde (jaar):	Jaarstukken		Streefwaarden begroting:			
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Oppervlakte ecologisch beheerde bermen en graslanden (hectare)	107,5 (2020)	107,5	236	236	236	236	236

Wat gaan we daarvoor anders doen in 2023?

5.1.1 Meer inwoners van Hengelo sporten, bewegen en spelen

- We gaan de nieuwe nota voor sport en bewegen schrijven. Hierin wordt specifieke aandacht besteed aan verduurzaming van accommodaties en voorzieningen, een integraal huisvestingsplan Sport en Bewegen (in combinatie met het integraal huisvestingsplan onderwijs), kwetsbare doelgroepen, legacy SONS 2022, preventie, gezondheid en wijkgericht beleid.

- Duurzaam beheer van sportvelden blijft aandacht krijgen. In 2023 worden de kunstgrasvelden bij een renovatie voorzien van natuurlijke materialen (kurk). Er wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van natuurgrasvelden bij renovaties.
- Het integraal onderzoek naar sportaccommodaties en voorzieningen, gestart in 2022, wordt vervolgd in 2023. In dit onderzoek wordt onder andere het breedtesportcentrum van HGV meegenomen.
- We geven sport en bewegen nadrukkelijk aandacht in de omgevingsvisies waardoor sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte worden versterkt.
- We geven sport en bewegen nadrukkelijk aandacht binnen de sociale basis om bij te dragen als middel.
- De mogelijkheden onderzoeken voor een digitaal overzicht van sport- en beweegaanbod om bij te dragen aan positieve ontwikkelingen van de beleidsindicatoren.

5.2.1 Inwoners en bezoekers waarderen het culturele aanbod en erfgoed in Hengelo hoger

- We gaan de culturele infrastructuur versterken door te subsidiëren vanuit toetsing op artistiek-inhoudelijke en maatschappelijke kwaliteit. Net als bij de culturele kernvoorzieningen worden samen met de aanvullende culturele instellingen (waaronder Museum Hengelo en Lokale Omroep Hengelo) hun profiel beschreven en worden prestatie-indicatoren vastgesteld om prestaties jaarlijks te kunnen monitoren.
- Om de samenwerking tussen culturele kernvoorzieningen en amateurverenigingen te stimuleren organiseren we een periodiek overleg met de betrokken verenigingen en instellingen.
- De samenwerking tussen het amateurkunst veld en de culturele kernvoorzieningen krijgt vorm door het gezamenlijk organiseren van de Week van de Amateurkunst vanaf 2023.
- We gaan creatieve ondernemers interesseren en binden aan de stad Hengelo door het creëren van broedplaatsen (ruimte voor jonge makers) en het atelierbeleid zo in te richten dat er meer doorstroming is.
- We gaan verder met het realiseren van een kunstpodium op een prominente locatie in de binnenstad voor beeldende kunst.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het aanbod aan cultuur, sport en jeugd activiteiten (als onderdeel van de sociale basis) beter digitaal vindbaar te maken in samenwerking met het veld.
- Financiering van het Informatiepunt Digitale Overheid zal per 2023 verstrekt worden via het Gemeentefonds. Hierover moeten verdere afspraken gemaakt worden met de Bibliotheek Hengelo.
- We herijken de voorwaarden voor financiering van vieringen in samenwerking met Hengelo Promotie.
- We gaan periodiek de doelstellingen uit de Cultuurnota 2021-2024 monitoren en bijsturen waar nodig.
- We haken in een vroeg stadium aan bij ontwikkelingen om erfgoed een onderdeel te laten zijn van elke ontwikkeling (o.a. in bestemmingsplannen).
- Cultureel historisch Erfgoed een vaste plek geven in de producten die voortkomen uit de invoering van de Omgevingswet. Hierbij extra aandacht voor onze externe partners, zoals welstand, de Rijksdienst en andere adviesorganen.
- Opstellen nieuwe beleidsnota Cultureel Erfgoed 2023-2030 met daarin speciaal aandacht voor de betekenis van erfgoed en de inzet van de gemeentelijke adviescommissie (de huidige Erfgoedcommissie) en andere erfgoedadviseurs.
- Nader vorm geven en rol bepalen van de 'nieuwe' Erfgoedcommissie onder de Omgevingswet.
- Naast de aanpak van winkelpanden in de binnenstad wordt extra ingezet op de aanpak van de 'achteraf straatjes': Veldbleekstraat, Kattenhoek en Molensteeg.
- We gaan een stimuleringsfonds (industriële) erfgoed Hart van Zuid vormgeven in aansluiting op het besluit 'Karakteristieke bouwwerken Hart van Zuid' (naar analogie van het puienfonds).
- We gaan onderzoeken of de Subsidieverordening aanpassing behoeft om de kwaliteit van de totale gevel(s) van panden meer te stimuleren.

5.3.1 Inwoners zijn meer tevreden over de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen in Hengelo

- Wij maken de binnenstad steeds aantrekkelijker door nog meer groen en water toe te voegen.
- Vanaf 2020 is extra geld beschikbaar gesteld om te investeren in de vervanging van plantmaterialen, die het einde van hun levensduur hebben bereikt. Meer groen is een belangrijk thema voor de raad en het college. Behoud van bestaand groen is echter van minstens zo groot belang.
- In 2020 is er voor vier jaar een investeringsbedrag van € 150.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de wijken. In 2020 is een start gemaakt met het project Van Grijs naar Groen in de wijken Woolde en Noord. In 2021 waren Slangenbeek en Wilderinkshoek aan de beurt. In 2022 was dat Groot Driene. In 2023 zijn twee andere wijken aan de beurt. Bij het vergroenen van de wijk krijgen de inwoners een belangrijke rol bij het bepalen waar en hoe de vergroening uitgevoerd wordt. Daartoe kunnen zij ideeën indienen die gezamenlijk worden uitgewerkt.
- Wij gaan in co-creatie met de Vrienden van het Weusthag en partners in het Weusthagpark verder uitvoering geven drie ambities uit het vastgestelde ambitieplan:
 - a. Versterken van het landschappelijke karakter.
 - b. Herontwikkeling van de entree en de kinderboerderij.
 - c. Het versterken van sport en bewegen.

5.3.2 Hengelo kent meer biodiversiteit in de openbare ruimte

- Wij gaan meer bermen en graslanden omvormen naar kruidenrijk grasland ter bevordering van de biodiversiteit. Dit doen we door forse uitbreiding van het areaal dat we extensief maaien met afvoer van het maaisel, met een transitie naar ecologisch maai-beheer, waarbij de maaitijdstippen afhankelijk zijn van de voorkomende vegetaties.
- Wij willen maatregelen voor extra groen en water in de stad combineren om wateroverlast, droogte en hittestress terug te dringen. Bij alle projecten nemen we dit als uitgangspunt.
- Wij streven ernaar om water in ons gebied zo lang mogelijk vast te houden, zowel boven- als ondergronds.
- In 2021 zijn de klimaatdialogen gevoerd. In 2022 is de Klimaatadaptatiestrategie vastgesteld, die vertaald is naar een uitvoeringsprogramma. In 2023 gaan we uitvoering geven aan dit programma.

Wat blijven we doen?

Sport

- We blijven sport en bewegen stimuleren op scholen, in wijken en bij sportclubs voor specifieke doelgroepen, zoals jeugd, mensen in een kwetsbare positie en mensen met een beperking.
- We zetten ons in voor sportverenigingen door onder andere het voeren van verenigingsgesprekken, het organiseren van themabijeenkomsten sport en het subsidiëren van sportkennismakingsaanbod en het opleiden van verenigingskader.
- We blijven ons richten op het realiseren van duurzame verbindingen tussen sport-/beweegaanbieders en onderwijs-/zorg- en welzijnsaanbieders (bijvoorbeeld in het Twentebad). Hierbij dient sport als middel voor jeugd(zorg), gezondheid en preventie van eenzaamheid.
- Wij blijven combinatiefunctionarissen sport inzetten (waaronder o.a. Hengelo Sport) op de specifieke doelgroepen.
- Vanuit de regionale samenwerking wordt er ingezet op kwetsbare doelgroepen, gezondheid en preventie
- Inwoners sporten en bewegen steeds meer onafhankelijk van verenigingen. Daarom blijven we inzetten op het faciliteren van sporten en bewegen in de openbare ruimte door het creëren van een meer beweegvriendelijke omgeving.
- De gemeentelijke accommodaties blijven betaalbaar voor inwoners doordat wij ze tegen maatschappelijke tarieven verhuren aan Hengelose verenigingen en inwoners. Daarnaast

verhuren we in de avonduren en weekenden ook een aantal sportaccommodaties die eigendom zijn van onderwijsinstellingen.

- We houden onze sportaccommodaties in samenwerking met SWB/Gildebor aantoonbaar veilig, schoon en in goede staat van onderhoud conform de eisen van NOC*NSF en de sportbonden. Het Twentebad houdt het keurmerk Veilig & Schoon.
- In 2022 hebben de Special Olympics Nationale Spelen Twente (SONS) plaatsgevonden. Wij zetten ons in op de legacy van aangepast sporten en verbinding met verenigingen.
- Het Lokaal Sportakkoord eindigt per 1 januari 2023. Door borging in de projecten wordt er vervolg gegeven aan het Lokaal Sportakkoord. Eind 2022 ontvangen wij van het Rijk of er financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor 2023.
- Sport als middel wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de gezonde leefstijl en omgeving, preventie en gezondheid (mentaal, sociaal en fysiek).
- Wij blijven sport en bewegen stimuleren door het beschikbaar stellen van subsidies (deskundigheidsbevordering, duurzaamheid, kennismaking, sporten met een beperking).

Cultuur

- We subsidiëren culturele kernvoorzieningen Oyfo, Schouwburg Hengelo, Metropool Poppodium van Twente (samen met de gemeente Enschede) en de Bibliotheek Hengelo ten einde een sterke basisinfrastructuur voor kunst en cultuur in Hengelo te realiseren. Wij beoordelen de kwaliteit van de culturele kernvoorzieningen op basis van het Culturele Waardemodel en toetsen daarbij op gelijkwaardige wijze op de inhoudelijke en de maatschappelijke kwaliteit van de instelling. Het profiel van de instelling bepaalt de context van de beoordeling.
- We subsidiëren amateurverenigingen, zodat zij in de volle breedte en met hun diversiteit in staat zijn om een bijdrage te leveren aan het kunst- en cultuuraanbod.
- We subsidiëren organisaties voor beeldende kunst en ateliers, zodat er in de basis voldoende mogelijkheden zijn om beeldende kunst professioneel uit te voeren.
- We subsidiëren organisaties voor cultureel erfgoed, zoals Museum Hengelo, Historisch Archief Beckum en Historie Brandweer Hengelo om de geschiedenis van de stad zichtbaar te houden.
- We subsidiëren Lokale Omroep Hengelo als de lokale publieke omroep die voorziet in een lokaal toereikend media-aanbod en staat voor onafhankelijke journalistiek.
- We werken samen met Hengelo Promotie om het bestaande kunst- en cultuuraanbod te promoten zodat meer inwoners het aanbod kennen en daar gebruik van kunnen maken.
- We leveren een bijdrage aan de uitvoering van het Actieplan Bruisende Binnenstad 2022-2026 op het gebied van Kunst en Cultuur.
- We beheren en onderhouden het gemeentelijk kunstbezit.
- We financieren (samen met Fonds Cultuurparticipatie, de Provincie Overijssel en het Primair Onderwijs en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs) het programma Cultuureducatie met Kwaliteit met als resultaat een breed en divers aanbod van kunst- en cultuureducatie op scholen.
- We subsidiëren diverse culturele activiteiten zoals carillonbespelingen en 4 mei Herdenking, zodat kunst en cultuur de stad leefbaarder maken en reuring geven.
- Ten einde cultuur als (preventie)middel in te zetten, is de cultuurmakelaar in het sociaal domein actief. Vanuit het perspectief van meedoen en persoonlijke ontwikkeling legt zij de verbinding tussen cultuur en sociaal domein.
- We geven een vervolg aan de inventarisatie van post-'65 architectuur (panden en objecten).
- Voor aanwijzing van waardevolle panden en gebieden is continu aandacht.
- We houden aandacht voor het erfgoed in Hart van Zuid, zowel wat betreft bouwwerken (o.a. besluit 'Karakteristieke bouwwerken Hart van Zuid') als communicatie.
- We geven vervolg aan ontwikkeling kerkenvisie.
- We subsidiëren de restauraties van cultureel erfgoed, zoals monumentale panden, Tuindorp 't Lansink, begraafplaatsen, herdenkingsmonumenten, studies voor herbestemming karakteristieke boerderijen en opstallen en communicatie/PR projecten gerelateerd aan erfgoed.
- We adviseren eigenaren op het gebied van restauratie, onderhoud, energiezuinigheid.
- We initiëren projecten op het gebied van erfgoed en brengen die in de uitvoering.
- We begeleiden en adviseren eigenaren van winkelpanden in de binnenstad in een proces van ontwerp naar uitvoering voor wijziging van de gevel op de begane grond. Tevens adviseren

we eigenaren van winkelpanden in de binnenstad in passende reclamevoering. Ook adviseren en (beperkt) subsidiëren van onderhoud of wijzigingen op de verdiepingen van winkelpanden in de binnenstad.

- We subsidiëren kwalitatief goede verbouwingen van (winkel)panden in de binnenstad.

Openbaar groen en recreatie

- Gildebor zal de stad blijven onderhouden volgens de vastgestelde beeldkwaliteitsnormen.
- Wij zetten ons in voor een prettig woon- en leefklimaat in de stad. Wij zorgen voor voldoende, gevarieerd en goed onderhouden openbaar groen. Daarbij houden wij rekening met de verschillende gebruiks- en natuurfuncties en met toekomstige klimaatontwikkelingen.
- Twee maal per jaar overleggen wij met onze externe groenpartners tijdens de Groene Tafel. Het doel is om elkaar te informeren over actualiteiten op het gebied van groen in Hengelo. Ook delen wij kennis en informatie en werken we aan gezamenlijke groenprojecten en/of -activiteiten in Hengelo.
- De externe groenpartners hebben een adviserende rol bij zwaardere ingrepen in de hoofdgroenstructuur.
- Samen met onze externe groenpartners stimuleren wij bewoners om tuinen groener te maken en te houden. We zijn hiervoor aangesloten bij de landelijke campagne van de Stichting Steenbreek.
- Wij zorgen voor uitdagende, veilige en goed onderhouden speel- en ontmoetingsplekken, afgestemd op de bevolkingssamenstelling in de wijken en buurten.
- Wij zorgen voor voldoende voorzieningen voor vrije beoefening van sport en spel in de openbare ruimte (de zgn. 12+ speelplekken), zoals trapvelden, tafeltennistafels en basketbalvoorzieningen.
- Vrij spel is overal waar dat veilig kan in de openbare ruimte toegestaan (informeel spelen).
- De kinderboerderij geeft bezoekers de mogelijkheid om te ontspannen, te recreëren en in contact te komen met dieren en planten.
- Subsidiëren van recreatieparken in regionaal verband.
- Wij blijven regionaal en landelijk afstemmen en verder samenwerken op het gebied van de aanpak van de eikenprocessierups.
- Wij blijven actief bijdragen aan de verbetering van de leefomstandigheden van bijen en andere bestuivende insecten, zoals onder andere afgesproken in het Bijenconvenant.
- Wij blijven streven naar meer biodiversiteit, o.a. door ecologisch beheer van bermen en graslanden en variatie in de soortkeuze van bomen en beplantingen.
- Wij blijven maatregelen nemen om water langer vast te houden in het gebied, o.a. door afkoppelen, aanleg van wadi's en bergingsvijvers, meer ruimte voor de beken en het stimuleren van de vergroening van tuinen en groene daken.

Wat mag het kosten?

Taakveld	Saldo rekening 2021	Saldo begroting 2022	Lasten begroting 2023	Baten begroting 2023	Saldo begroting 2023	Verschil 2023 - 2022
5.1 Sportbeleid en activering	-415	-507	471	7	-463	43
5.2 Sportaccommodaties	-3.912	-4.376	8.829	4.479	-4.350	25
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-6.269	-6.397	7.532	1.910	-5.622	776
5.4 Musea	-329	-370	380	-	-380	-11
5.5 Cultureel erfgoed	-263	-314	467	-	-467	-154
5.6 Media	-2.608	-2.587	2.747	61	-2.686	-100
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-6.541	-6.644	7.079	71	-7.008	-364
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie	-20.337	-21.193	27.506	6.528	-20.978	216

Taakveld	Saldo begroting 2023	Saldo begroting 2024	Saldo begroting 2025	Saldo begroting 2026
5.1 Sportbeleid en activering	-463	-423	-423	-423
5.2 Sportaccommodaties	-4.350	-4.288	-4.290	-4.254
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-5.622	-5.621	-5.620	-5.619
5.4 Musea	-380	-380	-380	-380
5.5 Cultureel erfgoed	-467	-467	-467	-317
5.6 Media	-2.686	-2.686	-2.686	-2.686
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-7.008	-7.090	-7.161	-7.159
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie	-20.978	-20.956	-21.028	-20.839

Financiële toelichting

5.1 Sportbeleid en activering (€43.000 voordeel)

Dit taakveld kent een voordeel dat voornamelijk verklaard wordt door uitgaven voor de Special Olympics in 2022 (€ 58.000). Deze uitgaven zien we niet meer terug in 2023.

Uit te verrichten onderzoek om een kwalitatieve sportnota te realiseren(23-NB-5.5) komt een nadeel voort (€ 40.000).

Het resterend verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie en toerekening van uren.

5.2 Sportaccommodaties (€ 25.000 voordeel)

Op dit taakveld zien we verschillende mutaties zowel positief als negatief. De grootste mutaties lichten we hieronder toe.

In de Zomerbrief 22-ZB-5.2 hebben wij diverse kleine wijzigingen opgenomen die in het meerjarenperspectief leiden tot een voordeel van € 15.000 in 2023 t.o.v. 2022.

Vanwege herstellkosten die we maken in 2022 en de inkomst die wij daarvoor ontvangen, zien we minder inkomsten in 2023 van € 150.000.

De zwembadomzet geeft een voordelig verschil van € 144.000. Enerzijds door indexatie van de tarieven en in de begroting 2022 is een taakstellende extra inkomst ingeboekt van € 56.000 voor de jaren 2023 en verder.

Vanwege voorgenomen investeringen stijgen de kapitaallasten met € 136.000 ten opzichte van 2022. Het resterende verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door prijsindexatie aan de kostenzijde, indexatie verhuurtarieven en de toerekening van uren.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (€ 776.000 voordeel)

Op dit taakveld zien we een aantal voordelen:

In 2022 is incidenteel € 839.000 beschikbaar gesteld om culturele instellingen te ondersteunen in de tijd na corona. Omdat deze middelen incidenteel zijn, zien we deze niet terug in 2023. Dit leidt tot € 839.000 minder uitgaven.

Enkele budgetten zijn overgeheveld vanuit 2021 naar 2022. Dit zijn posten voor motie wederopbloei (€ 120.000), schade aan de gemeentelijke kunstcollectie (€ 51.000) en KCN voorbereidingskosten (€ 19.000). Dit veroorzaakt een incidenteel voordelig beeld naar 2023 van € 190.000.

De ingebruikname van de Oyfo muziekschool is vertraagd. Hierdoor zien we € 110.000 meer kosten op dit taakveld vanaf 2023 in verband met de kapitaallasten.

De lasten omtrent huisvesting van het kunstpodium resulteren in een nadeel van € 17.000.

Het resterend nadelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door rentelasten, toerekening van uren en door prijsindexatie voor de diverse subsidies die via dit taakveld verstrekt worden.

5.4 Musea (€ 11.000 nadeel)

Dit taakveld laat geen significante afwijkingen zien.

5.5 Cultureel erfgoed (€ 154.000 nadeel)

Er is vanaf 2023 voor 3 jaar geld aangevraagd voor het stimuleringsfonds (industriële) erfgoed Hart van Zuid (23-NB-5.1).

5.6 Media (€ 100.000 nadeel)

Het nadelige verschil wordt geheel veroorzaakt door toerekening van uren en prijsindexatie voor de diverse subsidies die via dit taakveld verstrekt worden.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (€ 364.000 nadeel)

Er zijn in 2023 hogere (exploitatie-)budgetten door enerzijds het toepassen van de indexatie, anderzijds door het opwaarts bijstellen van het begroot bedrag t.g.v. areaaluitbreiding. De kapitaallasten nemen in 2023 toe door het neerwaarts bijstellen van de begrote afschrijvingslasten in 2022 (o.b.v. de werkelijke cijfers, Zomerbrief 22-ZB-9.6). Tegelijkertijd zijn er ook nieuw geplande investeringen op het gebied van Groen (o.a. 22-ZB-5.9) en Spelen (Duurzame speeltoestellen), die de kapitaallasten in 2023 en verder verhogen. Daarnaast ontstaan kleinere verschillen door o.a. een hogere ambtelijke inzet ten gevolge van de verhoogde aandacht voor groen in de stad. De inkomsten uit groencompensatie zijn in 2023 lager dan in 2022. In 2022 zijn nog inkomsten begroot uit een anterieure overeenkomst (Enschedesestraat, Rood voor Rood).

5.2.6 Sociaal domein

Aanspreekpunt bestuurlijk : Freriksen/ Wethouder Bruggink/Wethouder Luttikholt/Wethouder Gerrits
Betrokken domein(en) : Sociaal
Aanspreekpunt Ambtelijk : Willemijn Groot

Welke belangrijke ontwikkelingen zien we voor 2023?

Als een inwoner om welke reden dan ook moeite heeft om zelfstandig mee te doen in de maatschappij, dan mag het op de overheid rekenen. Of dat nou tijdelijk is, voor altijd, of omdat het ouder wordt. De gemeente Hengelo ziet het als een belangrijke taak om Hengeloërs bij te staan als dat nodig is. Van huishoudelijke ondersteuning tot hulp bij schulden, van Regiotaxi tot zinvolle daginvulling.

De komende jaren gaat er wel het een en ander veranderen. Enerzijds omdat wij de gemeente weer terug in de wijken willen brengen, anderzijds is er ook een financiële noodzaak. De kosten van de voorzieningen en het aantal mensen dat hier gebruik van maakt, nemen steeds meer toe. Als wij niets doen, komt de gemeente jaarlijks 8 tot 11 miljoen euro tekort. Dat zou betekenen dat wij de zorg voor mensen die dat echt nodig hebben straks wellicht niet meer kunnen garanderen. En dat willen wij uiteraard voorkomen. Daarom gaat de gemeente Hengelo het sociaal domein anders organiseren. Door te zorgen voor meer voorzieningen in de wijk, dichterbij de Hengeloërs. Maar ook door een groter beroep te doen op mensen zelf.

Normaliseren

Soms problematiseren wij misschien wel een beetje teveel. Iedereen lijkt tegenwoordig wel perfect te moeten zijn, maar wij zijn gelukkig allemaal verschillend en iedereen heeft wel iets. En dat het soms in het leven tegenzit, is eigenlijk heel normaal. Daarvoor zou je ook een normale oplossing kunnen zoeken. Een oudere zus die haar broertje af en toe helpt met zijn huiswerk, een voetbalcoach waar een jongere zijn verhaal kwijt kan als het thuis niet zo lekker loopt. Wij zouden tegenslag moeten zien als iets dat bij het gewone leven hoort en vaker oplossingen zoeken in de eigen omgeving. Dit noemen wij normaliseren.

De gemeente Hengelo wil al met al weer meer gaan inzetten op een stevige basis dichtbij huis. Een goed netwerk in de wijk voorkomt veel problemen: school, sport, vrijwilligerswerk, thuiszorg, ontmoetingsplekken. Wij verwachten dat er op die manier minder mensen een beroep hoeven te doen op ondersteuning. En dat betekent dat wij de zorg voor kwetsbaren, voor Hengeloërs die dat echt nodig hebben, kunnen waarborgen. Want laat dat heel duidelijk zijn: de gemeente wil er altijd zijn voor inwoners die het zonder ondersteuning niet redden.

Dit vraagt wel iets van ons allemaal. Van inwoners vragen wij om iets vaker zelf oplossingen te zoeken. Van maatschappelijke organisaties vraagt het een andere manier van werken. Van Hengeloërs die van sociale voorzieningen gebruik maken, vragen wij vaker een eigen bijdrage. En van de gemeente zelf vraagt het een cultuuromslag en het op een andere manier organiseren van de ondersteuning. Zo houden wij Hengelo ook in de toekomst sociaal.

Het Nieuw Hengelo's Model

De nieuwe manier van werken noemen we het 'Nieuw Hengelo's Model'. Dit zijn de belangrijkste vier kenmerken:

1. Normaliseren: gewone problemen oplossen in het normale, dagelijkse leven. Wij zien tegenslag als iets dat erbij hoort. We maken problemen niet te groot door er meteen een etiket op te plakken en we zoeken eerst hulp in onze eigen omgeving.
2. Preventie: wat je voorkomt, hoeft je achteraf niet te herstellen. Preventie vermindert de behoefte aan zwaardere zorg. Dat scheelt niet alleen in de kosten, maar voor mensen zelf is het voorkomen van problemen natuurlijk ook veel prettiger.